

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

תצוה

(חלק טז — שיחה ב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2022
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

תצוה ב

336

וביארנו מפרשים, שקושיית הרמב"ן היא בנוגע לפרט של „חלולים”⁸: מאחר שהפעמונים לא היו תלויים בתוך חלל הרמונים, לשם מה נעשו הרמונים חלולים?

אבל הדבר עדיין אינו מובן: באם קושיית הרמב"ן היא רק בנוגע לפרט של „חלולים” – מפני מה הזכיר כאן בכלל (ואף שינה מ„רמונים” ל„תפורחים” (ייעשם כמין תפוחי זהב)⁹?

ב. לכאורה אפשר להסביר זאת: מצינו שבמנורה היו – לנוי – גביעים כפתורים ופרחים¹⁰, והכפתורים היו „כמין תפוחים”¹¹; ומאחר שרמוני המעיל שמשו (לדעת רש"י) רק „לנוי” – אף הם הוצרכו להיות (לא בדמות רמונים, אלא) „כמין תפוחים” (בדומה לנוי (שבדמות פרי) שבמנורה).

אבל עדיין אינו מובן:

(א) הא גופא צריך ביאור – על שום מה כרוך ה„נוי” ב„תפוחים” דוקא?

(7) נמוקי שמואל.

(8) ולהעיר שהרא"ם לא העתיק תיבת „חלולים” שברמב"ן. וראה הערה הבאה.
(9) ואולי י"ל כי תכשיטים בדמות רמונים בימיהם היו עשויים חלולים (משא"כ תפוחים). וגם כוונת הרא"ם בקושייתו „למה בחר כו” היא – למה בחר תכשיט מלא (תפוחים) יותר מתכשיט חלל (רמונים).

אבל עדיין אינו גלאטיק כל צרכו, כי למה ל"י להרמב"ן בכלל להוסיף התיבות „יעשם כמין תפוחי זהב” ולא הסתפק במש"כ „למה היו עשויים כרמונים חלולים”.

(10) תרומה כה, לא (וברש"י שם ד"ה גביעיי).

(11) רש"י שם ד"ה כפתורים.

א. בנוגע למעיל נאמר בכתובי „ועשית על שוליו רמוני תכלת גו' על שוליו סביב ופעמוני זהב בתוכם סביב”.

ופירש רש"י, שאף שהרמונים היו „עגולים וחלולים”², מכל מקום, פשט הכתוב „ופעמוני זהב בתוכם” הוא [לא שהפעמונים היו מצויים בתוך חלל הרמונים, אלא] – „ביניהם”³ סביב, בין שני רמונים פעמון אחד דבוק ותלוי בשולי המעיל”.

והקשה על כך הרמב"ן⁴: לפי פירושו של רש"י נמצא ש„לא היו הרמונים משמשים כלום”⁵; ובאם לא היו אלא „לנוי” – „למה היו עשויים כרמונים חלולים יעשם כמין תפוחי זהב”? והשיב הרא"ם⁶: לא ידעתי למה בחר התפוחים יותר מן הרמונים.

(1) פרשתנו כה, לג.

(2) לשון רש"י ד"ה רמוני.

(3) רש"י ד"ה בתוכם סביב (ועד"ז בפרש"י

פסוק לד). וכ"ה בת"א כאן*.

רשב"ם, ראב"ע בשם „קדמונינו ז"ל” ועוד.

(4) פסוק לא.

(5) כי לדעת רש"י הפעמונים הם „זגין עם ענבלין שבתוכם” – ולא כדעת התוס' (סוף קנים)

שאע"פ שהרמונים היו תלויין בשולי המעיל אצל

הפעמונים (כדעת רש"י), הקול יצא ע"ז שנוגפים

הפעמונים אל הרמונים (ולא מהפעמונים עצמם).

וראה חזקוני ומדרש לקח טוב כאן. רשב"ם

פסוק לה.

(6) בפרש"י כאן.

(* ובפקודי (לט, כה) תרגם „בגו רמוניא”

ובתיב"ע פרשתנו ופקודי שם במציעיהון, במציעות רמוניא. ואכ"מ.

וזהב¹⁷, וממילא ללא המעיל וקול הפעמונים¹⁸.

הרמב"ן¹⁹ כתב בטעם הדבר, ש"הבא בהיכל מלך פתאום חייב מיתה", וקול הפעמונים הוא מעין "נטילת רשות"²⁰ להכנס ולעסוק בעבודה.

[ומה שכהן גדול אינו צריך, נטילת רשות" בכניסתו ביום הכפורים לפני ולפנים – דלכאורה כאן נדרש הדבר בכל שכן וקל וחומר – הוא משום²¹ שביום הכפורים מראה הקב"ה את מעלתם של ישראל, "שלא הצריכן הכתוב לשליח"²² (ואין הם זקוקים לפעמונים, להשמיע קול כאדם ששולח שליח להודיע שהוא בא²³)].

ולפי פירוש זה²⁴ נמצא, שענין "ונשמע קולו" שבפעמונים אינו חלק מן העבודה, אלא רק הקדמה והכנה לעבודה;

אמנם, מאחר שכל פרט בשייכות לעבודת כהן גדול הוא בתכלית הדיוק, ומכל שכן פרט שיש בו עונש מיתה, כנ"ל – ומה גם, שהפעמונים היו

לדעת רש"י – מהו הטעם לכך שבמעיל היו רמונים (לנוי) ובמנורה היו תפוחים?

ג. אודות תכליתם של פעמוני המעיל נאמר בכתוב¹²: "ונשמע קולו בבואו אל הקודש"; ועד כדי כך היה הדבר נוגע לעבודת כהן גדול, שע"י "ונשמע קולו"¹³ היה מובטח אשר "ולא ימות", ומכלל¹⁴ לאו אתה שומע הן¹⁵.

וצריך להבין: מפני מה ענין צלצול הפעמונים, "ונשמע", הוא הכרחי, בבואו אל הקודש? ולכאורה אדרבה – "לא ברעש ה'", כי אם ב, קול דממה דקה¹⁶; וכמו שמצינו בהנהגת כהן גדול עצמו, שכניסתו לפני ולפנים (ביום הכפורים) היתה דוקא ב¹⁷ (בגדי

12) לקמן פסוק לה.

13) הראב"ע (בפי הקצר) ובהיי כאן מביא פירוש ד"ונשמע קולו" קאי על קול תפלתו של אהרן. אבל בפשטות קאי על קול הפעמונים (כפי הרשב"ם, רמב"ן (פסוק מג) וכו' עה"פ). וגם לפרש"י שהתיבות, "ולא ימות" קאי על הנכנס מחוסר בגדים – מ"מ, התיבות, "ונשמע קולו" הם טעם על הפעמונים, כמ"ש במפרשי רש"י. וראה הערה הבאה.

14) לשון רש"י עה"פ. – ברש"י שם, ש"ולא ימות" קאי על הנכנס מחוסר בגדים. וראה רא"ם (וגו"א) שם, שלרש"י, "ולא ימות" דבוק עם מלת לשרת. אבל מזה שנאמרה אזהרה זו גבי המעיל, ובהמשך להפעמונים – מובן, שעיקר החידוש בהציווי הוא בנוגע להמעיל ופעמונים, וכמ"ש בגו"א כאן: ולא תאמר כי אין הפעמונים מעכבים שאינה רק לנוי כו' ואם נכנס במעיל בלא פעמונים חייב מיתה כו'.

15) ראה רמב"ן (לקמן פסוק מג). ריקאנטי, בחיי, אוה"ח ועוד עה"פ.

16) מ"א יט, יא"ב.

17) אחרי טז, ד. תו"כ (ורש"י) עה"פ. ר"ה כו, א. ועוד.

18) אבל להעיר מרש"י יומא (מד, סע"ב) דביוהכ"פ ה', טבעת . . שמקשקש ומשמיע קול משום ונשמע קולו בבואו וגו". וראה ר"ח, תוס' ותו"י שם.

19) פרשתנו שם. ריקאנטי ובהיי שם. וראה ר"ח ותו"י יומא נב, רע"א. וראה ויק"ר פכ"א, ח. ועוד.

20) לשון הרקאנטי ובהיי שם.

21) בחיי שם. והוא ע"פ (פי' הר"ח ותו"י) יומא שם.

22) יומא שם.

23) לשון התו"י (ועד"ז בר"ח) שם.

24) ועד"ז לטעם ה' ברמב"ן וכו' שם. הטעם שבאברבנאל פרשתנו. ועוד.

[וכמענה²⁹ הבעל שם טוב לאלו שהקשו על מנהג החסידים לעשות תנועות וכו' בעת התפילה – שהדבר הוא בדוגמת אדם הטובע בים, העושה כל מיני תנועות על־מנת להנצל וצועק בכל כחו שיבואו להצילו, ובודאי אף אחד אינו לועג לתנועותיו וזעקותיו].

ואין הדבר בסתירה לדברי הכתוב „לא ברעש ה'“ – כי הדיוק בזה הוא „לא ברעש הו'“³⁰: כדי שיהיה האדם „כלי“ לשם הו' (שלמעלה מן העולמות) צריכה עבודתו להיות בבחינת „קול דממה דקה“ בתכלית הביטול³¹; משא״כ כאשר העבודה (עדיין) כרוכה בבריחה מן ה„ישות“ וה„מציאות“ – ואזי היא מגעת לבחינת שם אלקים³², הנותנת מקום למציאות – הנה עבודה זו נעשית דוקא ברעש וכו'³³, כנ״ל.

וזהו הטעם לכך שעבודת כהן־גדול בכל ימות השנה היתה באופן של „ונשמע קולו גו'³⁴ – כיון שהיה עליו

משמיעים קול גם בשעת העבודה גופא²⁵ – מסתבר, שענין „ונשמע קולו“ נוגע לעבודה גופא²⁶.

ד. ואחד הביאורים בזה:

הכהן הגדול היה עושה עבודתו בתור שליח של כלל ישראל; ופירוש הדבר הוא ממילא, ש„בבואו“, בכניסתו „אל הקודש“, היה „נושא“ עמו פנימה את כלל ישראל „אל הקודש“.

מובן, ומבואר בכמה מקומות בארוכה²⁷, אשר עבודת בעלי תשובה – הבאה מצד ה„ריחוק“, ותוכנה בריחה מפני הרע – נעשית מתוך רעש, כאדם הבורח מפני סכנת מות – בצעקה וברוח סערה.

ועל־דרך־זה ישנו סוג זה של עבודה אצל כל אחד מישראל, אפילו מי שאין בידי שום עבירות רח״ל: בשעה שהוא מתבונן כמה הוא רחוק מאלקות – אם מפני שהנפש הבהמית שבו עודנה בתקפה²⁸, וממילא הרי הוא „רשׁ“ ודבר נפרד מאלקות, או אפילו מצד הרגש המציאות של הטוב שבו – נפש האלקית (שאמנם היא מציאות דקדושה – אבל סוף־כל־סוף זוהי מציאות ולא ביטול^{28*}) – מתעורר הוא בקול רעש גדול²⁹, „לברוח“ ממצב זה.

שהמלאכים .. בקול גדול הן מקלסין .. למה שהן רחוקים מן הקב״ה כו'.
(29*) ראה גם כתר שם טוב סי' רטו.
(30) המשך תעריב פרק שצט.
(31) ראה תקו״ז בהקדמה (ג, ב) – שהו״ע תפלת העמידה, קודש הקדשים. ולהעיר מיל״ש ואתחנן שם.

(32) ובשם הו״ע עצמו – רק באותיות הו״ה, ולא באות יו״ד דעיקר שם הו״ה הוא היו״ד (תקו״ז שם. המשך תעריב שם).
(33) ראה סה״מ תשׁח (ע' 22), דגם ביטולו של היש הוא ברעש דוקא.
(34) אבל אין לומר שה„ונשמע קולו“ דהכהן־ג הוא ה„רעשׁ“ שעליו איתא „אית רעש דיתתי (הו״ה) תמן“ (תקו״ז תי״ח לה, ב). אוה״ת לני״ך ע' תא. המשך תעריב שם] „אלא שעבודת יוהכ״פ בקודש הקדשים היא למעלה (גם) מרעש זה, ולכן היא בקול דממה דקה (ראה הערה [31]) –

(25) להעיר מגו״א שם, ד„בבואו אל הקודש גו' ובצאתו“ פירושו מביאתו עד צאתו, היינו כל זמן העבודה.
(26) להעיר גם מבעה״ט כאן, ד„ונשמע קולו“ קאי על (כללות) ענין העבודה.
(27) סה״מ תרצ״ט ע' 2 ואילך. סה״מ תשׁב ע' 3 ואילך. סה״מ הישׁו״ע ע' 4 ואילך.
(28) ראה תניא פי״ג.
(28*) ראה תניא פל״ה (מד, סע״א ואילך). ובארוכה – לקו״ש ח״ט ע' 210 ואילך.
(29) להעיר מיל״ש ואתחנן (רמז תתכה):

משא"כ עבודת כהן גדול ביום הכפורים בקדש הקדשים היא ללא רעש¹⁸, כי בזמן זה³⁷ כל ישראל כמלאכים הם³⁸ – ישנה התגלות ההתקשרות העצמית של כל ישראל עם הקב"ה^{38*}; וכיון שכל אדם ואדם מישראל, אפילו אלו השייכים ל"שולי המעיל", עומדים אז בתכלית הקירוב וההתאחדות עם אלקות – "יחידה ליחדך" – הנה גם כניסתם לקודש הקדשים (ע"י כהן גדול) אינה כרחוק שנעשה קרוב [ואזי הדבר נעשה ברעש כו'], אלא בתכלית הביטול, בקול דממה דקה.

ו. ע"פ כל הנ"ל יובן גם החילוק בין שיטת הרמב"ן (ש,אם לנוי . . יעשם כמין תפוחי זהב" לשיטת רש"י (שבנידון דידן צריכים להיות "רמונים" [לנוי]):

ישראל נמשלו הן ל"תפוח"³⁹ והן ל"רמון". והחילוק ביניהם הוא: הדמיון לתפוח מתאים לבני ישראל בהיותם ברום המעלה⁴⁰; ובחינת "רמון" קאי על יהודים הנתונים בשפל המצב, כ"פלא הרמון רקתך – ריקנין שבך"⁴¹, אלא

"לשאת" עמו פנימה "אל הקודש" גם את אלו מבני ישראל שסדר עבודתם, כניסתם לקודש, היא בקול רעש כו'; וכמרומו בזה שהפעמונים היו בשולי (בתחתית) המעיל – כי ענין "ונשמע קולו" קשור אל המדרגות התחתונות³⁵ שבישראל, שעבודתם היא מצד הריחוק, כנ"ל.

ועל כך באה האזהרה "ונשמע קולו גו' ולא ימות" – שבוזה תלויה כללות חיותו של כהן גדול: באם אין מתקיים בו ענין "ונשמע קולו" – שאין הוא חפץ לכלול בעבודתו יהודים אלו³⁶ שהם בבחינת "שולי המעיל" (אפילו כאשר הסיבה לכך היא רצונו לעסוק בעבודה הנעלית יותר של "קול דממה דקה") – אזי מתבטלת מציאותו (ועבודתו) רח"ל, כי השלימות של כלל ישראל תלויה בעבודה הכוללת כל ששים רבוא שבישראל^{36*}, מ"ראשיכם שבטיכם גו" ועד "חוטב עציץ ושואב מימך".

ה. אמנם, כל זה הוא רק בעבודת כהן גדול במשך כל השנה, כאשר כניסתו ועבודתו היא רק ב"קודש" – כי שם דוקא יש מקום לחילוקי הדרגות שבישראל, מ"ראשיכם שבטיכם גו" ועד "חוטב עציץ ושואב מימך", ולכן הדבר נעשה ברעש, "ונשמע גו";

כי רעש זה הוא בחי' קלא פנימא דלא אשתמע (המשך תער"ב שם), וכאן נאמר "ונשמע קולו", בחי' קלא דאשתמע, כמפורש בזהר (ח"ב רלא, א).

(35) להעיר מזהר שם, דאיצטריך קלא דאשתמע וברכאן ישרון על עלמא. וראה אור החמה לזהר שם.

(36) להעיר מרמ"א (או"ח רסתקפ"א): צריך שיוציא כל אדם בתפלתו ואם כו' גם כו'.

(36*) ראה דבר" פ"ז, ת.

(37) טאו"ח סתר"ו (מפדר"א פמ"ו). שם (ושו"ע אדה"ז) סתר"ט, ס"ט (מדבר" פ"ב, לו). רמ"א ושו"ע אדה"ז שם סו"ס תרי (וראה דבר" שם – הוצאת ליבערמאן).

(38) וגם כמלאכים – האופנים וחיות הקודש ברעש גדול כו' משבחים כו' (וראה לעיל הערה 29) – לכן גם ביוהכ"פ ישנה עבודה (בחוק, שהיא) במעיל ונשמע קולו.

(38*) ראה בארוכה לקו"ש ח"ד ע' 1153 ואילך.

(39) שבת פח, סע"א (אבל בתוס' שם דיינו אתרוג). שהש"ר פ"ב, ג (א). זח"ב (רע"מ) קב, ב. ועוד.

(40) ראה לקו"ת בחוקותי מט, ד. אוה"ת נח (נח, א"ב. וש"נ). ועוד.

(41) שה"ש ד, ג. ברכות נו, א. וש"נ. וראה

ישראל, היא בדרגת עבודת הצדיקים, בקול דממה דקה⁴⁷]

וזוהי קושייתו (אליבא דפירושו) – „ואם לנוי . . יעשם כמין תפוחי זהב“: באם ה„רמונים“ באו (לא לשם שמוש, אלא) כדי להביע את יופיים ומעלתם של ישראל („לנוי“) – יש להדגיש לא את המעלה המרוממת ב„רמון“ [„ריקנין שבך מלאים מצות כרמון“]⁴⁸, אלא את העילוי של ישראל מצד פנימיותם, אשר כל אחד מישראל הוא כ„תפוח זהב“⁴⁹ (ואין הוא „ריקן ח“ו).

ועל-דרך מה שבמנורה – ששבעת נרותיה מרמזים על (כני ישראל המתחלקים ל)שבע מדריגות בעובדי ה' – היו בכל נר „כמין תפוחים“ (כנ"ל ס"ב).

ז. אמנם, אע"פ שבפשטות ובחיצוניות העבודה באופן של „ונשמע קולו“ פחותה במעלתה מן העבודה ב„קול דממה דקה“ – בכל זאת יש בה, בעבודה ברעש, מעלה גם ביחס לעבודה בביטול:

העבודה ב„קול דממה דקה“ היא בהגבלה. הן אמת שהעובד עומד בביטול, אך מכל מקום זהו באופן של „אור בכלי“, בהתיישבות.

משא"כ בעבודה של „ונשמע קולו“, הנה ה„רעש גדול“ גופא מוכיח

שאף הם מלאים בטוב ובקדושה – כהמשך וסיום מאמר רז"ל זה: „אפילו ריקנין שבך מלאים מצות כרמון“.

ועל כן, בפירוש רש"י, פשוטו של מקרא – היינו כפי שישראל נראים בפשטות (בחיצוניות) – הנה יהודים אלו שב„שולי המעיל“ נראים בדרגת „ריקנין“; ולפיכך הוצרכו להיות שם „רמונים“ דוקא⁴² – להורות שגם ה„ריקנין“ [ואפילו אלה שלמטה מזה – „אפילו פושעי ישראל“]⁴³ נכנסו עם הכהן הגדול „אל הקודש“, והם חלק מכלל ישראל, ויתירה מזו – הם „מלאים מצות כרמון“.

אך בפירוש הרמב"ן, שבו ישנם (לא רק עניני „פשט“, אלא) גם „דברים נעימים . . ליוצאים חן“⁴⁴, מודגשת הפנימיות של ישראל, ומצד זה אין ליהודי כל שייכות לחטא, „ועמך כולם צדיקים“⁴⁵ –

[ומהאי טעמא פירש הרמב"ן שענין „ונשמע קולו“ הוא הכנה בלבד לעבודת כהן גדול שלאחריו⁴⁶, ואינו ענין בעבודה גופא – כי כניסתו לקודש, אף בתורת שליח של כלל

אוה"ת בראשית (כרך ג') תפג, ב. במדבר ע' קכב. ועוד.

(42) להעיר מתור"א פ, סע"ג.

(43) כלשון חז"ל – עירובין יט, א. חגיגה

בסופה. וצע"ק מ"ש בתור"א שם ד„ריקנים אין פ" פושעים ומורדים ח"ו“. וראה לקמן ע' 437 הערה 25.

(44) לשון הרמב"ן בה„פתיחה“ לפירושו עה"ת בסופה.

(45) ישע"י ס, כא.

(46) וגם ה„ונשמע קולו“ שבאמצע העבודה (דהולכת הדם וכיו"ב), י"ל דכוונתו ההכנה לחלק העבודה שלאח"ז (דההולכה ולהזריקה).

(47) או – כנ"ל הערה 34.

(48) ומכש"כ שאין מקום לעשותם רמונים חלולים – היפך דמלאים מצות כרמון.

(49) עפ"ז תומתק הוספת הרמב"ן „(תפוחי) זהב“, וגם בזה משנה מ„(רמוני) תכלת גוי“

(ודוחק לומר דנקיט לישנא דקרא משלי (כה, יא)) – להדגיש העילוי וחשיבות דבנ"י.

(50) לקו"ת ר"פ בהעלותך.

דמשיחא – בדרגא היותר תחתונה – „שולי המעיל“; ועל כן יש לדעת, שבשולי המעיל צריכים להיות ה„פעמונים“⁵³ – היינו, שכניסתם של סוג זה שבישראל, „אל הקודש“, תחת כנפי השכינה, נקבעה להיות באופן של „ונשמע קולו“; ואדרבה – תכלית העילוי היא דוקא ב„רעש“ שבעבודת התשובה, כנ”ל.

ט. וענין נוסף בה:

כאשר רואים אנו שאצל „עוברי רצונו“ ישנו „קול המונה של רומי“⁵⁴ – כל הענינים דלעומת־זה אינם נעשים בחדרי חדרים, אלא בפרסום וברעש הגדולים ביותר –

אזי הדרך לבטל את רוח הסערה של הסטרא־אחרא היא „במינה ודוגמתה... מיניה וביה אבא לשדיה ביה נרגא“⁵⁵, היינו עי”ז שגם עבודתם של „עושי רצונו“ היא באופן של „ונשמע קולו“, ודוקא במקום שבו מצוי „קול המונה של רומי“;

וזה יביא לקיום „מה לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה“⁵⁴ – שישאל יהיו „יושבין בטח והשקט“⁵⁴ על אדמתם, וזאת עי”ז ש„יתקע בשופר גדול“⁵⁶ דוקא, עי”ז „קול מבשר מבשר ואומר“ – מבשר הגאולה, בקרוב ממש.

(משיחת ש”פ תצוה תשל”ה)

שהאדם יוצא מהגבלות של ה„כלים“, ואין בידו להגביל את ההתפעלות, ולפיכך היא יוצאת בצעקה וקול⁵¹. וזהו אחד הטעמים לכך ש„מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד בו“⁵² – כי דוקא ב„רעש“ שבעבודת התשובה מתגלה הבלי־גבול של הנשמה.

ח. ומכל הנ”ל ישנה הוראה מיוחדת לדורנו זה – דרא דעקבתא דמשיחא:

ישנם כמה הטוענים: הן אמת שמצד שפל המצב של דורנו יש הכרח להתעסק בהרבצת התורה והחזקת היהדות וכו’, ואין לאדם להסתפק בישיבה בתוך ארבע אמותיו (ואפילו בארבע אמות של תורה) ולהמתין עד שאחרים יפנו אליו ויבקשוהו להפיץ תורה וכו’, אלא יש לצאת „חוצה“, למצוא שם יהודים „נדחים“ ולעשותם ל„בעלי תשובה“ –

אך מהו ההכרח לעסוק בעשיה זו בקול רעש גדול? מפני מה נחוץ כל־כך לצאת אל הרחוב ולהכריז שם בקול רם שיניחו בני ישראל תפילין, יקבעו מזוזות על הדלתות ויתנו צדקה וכיוצא בזה – הנהגה שלא מצינו שעסקו בה בלהט ובהדגשה בדורות שלפנינו!?

והמענה על כך: לפי כל הסימנים שבסוף מסכת סוטה אפשר לראות שאנו עומדים עתה בדרא דעקבתא

(51) וכמבואר במעלת עבודת האופנים שהיא ברעש גדול לגבי עבודת השרפים, ועד”ז הוא העילוי בהאבה של נה”ב לגבי אהבת נה”א (מצ”ע) – ראה לקו”ת ד”ה האזינו (הג”פ א”א ד ושמ פ”ד, שזהו העילוי דעבודת התשובה). ובכ”מ.

(52) ברכות לד, ב. רמב”ם הל’ תשובה פ”ז ה”ד.

(53) וראה סה”מ תש”ב (ריש ע’ 7): הנרדמים הצריכים הקיצה והוא עי”ז רעש וקול כו’.

(54) לשון הגמרא – סוף מכות.

(55) תניא רפ”א.

(56) ישע”י כו, יג. וראה לקו”ת ר”ה ד”ה והי

ביום ההוא (נת, א ואילך). עטרת ראש שער ר”ה כב, א ואילך.